

c:a 8 á 900 uppgå i qväll genom natten till Tavastehus och resten i morgon e. m.

Ödmjukast
A. F. Wasenius

Hfs 28 Mars 1868

10 942 VANLIG INGRESS – UNDER<DÅNIG> ANMÄ-
LAN OM LANDETS FÖRSEENDE MED VÅRUTSÄ-
DE OCH DERJEMTE OM ÅTGÄRDER UNDER
MARS.

HUB, JVS handskriftssamling

I de län, som svårast träffades af nattfrosterne i Sept<ember> sistlidet år, hade i följd af sentida våren och vårsådd samt kall och regnig väderlek under sommaren vårsädesvexterna icke hunnit till mognad, hvarföre detsamma allmänt skadades, så att den skördade säden allmänast blef till utsäde otjenlig och mångenstädes, isynnerhet å kärrodlingar och
20 vattensjukare åkrar, äfven oduglig till brödföda. Bristen på utsäde är derföre i Uleåborgs, Kuopio och Wasa län samt nordligaste delen af Åbo län stor och allmän<ast>. I S:t Michels län, der frosterne voro mindre stränga och vexterna vid deras inträffande mera utvecklade, skördades väl mognare säd, men i följd befolkningens osed, att stocka säden, för att först under vinterns lopp borttröska densamma, har derstädes i synnerhet hafran i stockarne förlorat sin grodbarhet, medan dessutom i några församlingar frostens inverkan varit nära nog lika härjande som i de nordliga länen. Också i landets sydligare delar var skörden af korn och hafra litet gifvande och båda vextslagen lida af
30 frosternas inverkan, i följd hvaraf förrådet af groende rågsäd äfven derstädes är inskränkt och dess grobarhet öfverhufvud ringare, så att ett större belopp än vanligt borde utsås, för att framkalla en vextför-svarligt tät vext. ||Synnerligast hafva några trakter i Tavastehus län lidit af frostens inverkan, hvarföre S<enator>n sett sig nödsakad att till detta läns understödande med utsäde bevilja jemförelsevis betydliga anslag.||

Härtill kommer, att bristen på brödföda torde tvingat befolkningen i de norra länen att tillgripa någon del af det ringa utsädesförråd, som kunnat förefinnas, och då äfven i de sydligare länen brödet ganska allmänt uppblandats, med hafra, torde äfven derstädes utsädestillgång-
40 ar sålunda hafva ytterligare medtagits.

Af den enskilda spekulationen kan föga väntas för landets förseende med vårutsäde, dels emedan allmogen i de flesta landsdelar saknar penningar att lösa detsamma, dels i anseende ||till den stora risken dervid, då om importören skall kunna undgå förluster,|| den importerade varan måste vara upprymd under förloppet af de få dagar, som förflyta mellan seglationens öppnande och sådden.

Dessa förhållanden påkalla från Styrelsens sida de största uppoffring-
50 ar för utsädesbristens afhjelpande, ehuru det blifver omöjligt att fylla det stora behovet deraf, hvilket ännu ökas derigenom, att i Uleåborgs och Wasa län samt i norra delen af Åbo och några trakter af Tavastehus län en del af rågåkrarna blifvit obesädda, och derföre lyckligt hade varit om dessa hade kunnat för vårsädesvexten användas.

Redan tidigt förlidna höst, såsnart korn och hafra voro skördade, vidtog S<enator>n åtgärd om upphandlingför de nordliga länen behof af dessa sädesarter i Åbo, Nylands och Wiborgs läns städer. Men det

visade sig snart, att korn, som i de södra länen till mindre belopp odlas, icke stod till salu, och att äfven dugligare hafra endast i sydliga delen af Åbo län kunde till något större quantum erhållas. Ehuru dessa försök blifvit fortsatta ända in i Mars månad detta år, har det icke lyckats att uppköpa på mera än 300 tunno>r korn samt 9 300 tunno>r hafra i Åbo, 450 tunno>r hafra i Nylands samt 150 tunno>r i Wiborgs län. Någon betydligare import under hösten för kronans räkning hindrades af bristande penningtillgångar, emedan valuta för det kreditivlån, som för Undsättningsfonden i utlandet upptogs, inflöt först i November månad, och de medel, som af Finlands Bank erhålles, måste användas företrädesvis för import af råg och mjöl till brödföda. Det är dessutom vådligt att om hösten intaga korn från länder, der säden icke ritorkas, emedan den i hög grad är underkastad upphettning i magasinerna och förskämning, och äfven om något större quantum ritorkad vara kunnat i Östersjöhamnarna erhållas, ||hvilket icke var händelsen,|| skulle skeppsrum för dess transporterande saknats. ||För landets nordligaste delar är också utsäde från sydliga och bördigare länder otjenligt, emedan det för sin mognad erfordrar en lång och varm sommar.|| Likväl requirerades för Wasa län 8 000 tunno>r korn från Danmark och södra Sverige, egentligen för att till brödföda användas. Deraf inkommo 3 000 tunno>r. Ett lika belopp måste i anseende till vinterns tidiga inträde uppläggas i Öregrund i Sverige. Resterande 2 000 tunno>r kunde icke af entreprenören ställas. Nämnde parti af 6 000 tunno>r har dock kunnat under vintern oskadadt bevaras och kommer nu att till utsäde i sydligare delar af Wasa län användas.

10

20

Sålunda måste importen af vårutsäde uppskjutas till första öppet vatten detta år. Dervid hafva de nordliga länen främst varit afsedda med fästadt afseende både på det derstädes rådande större behofvet samt befolkningens utblottade belägenhet och på otillräckligheten af statsverkets tillgångar för de södra landsdelarnes understödande. Och som i förstnämnde län korn odlas till ungefär lika belopp med rågen, anades det att hafraodlingen är jmförelsevis ringa, samt äfven osäkert varit, huruvida hafra, som bör fås tidigare, hade kunnat i behörig tid införskaffas, så har Senaten inskränkt upphandlingen endast till korn, tjenligt för sagde landsdelar. Såsom S<enator>n härförinnan i underdånighet anmält, har upphandlingen verkställt genom särskildt utskickadt ombud åtföljdt af en sakkunnig agronom för sädens profning och undersökning och utbeder sig S<enator>n få underdånigst nämna att endast mindre partier grobar vara kunnat erhållas i Petersburg och Riga, men att det deremot lyckats ombudet att i Holland uppköpa ett betydligt parti ritorkadt korn från Östersjöprovinserna af 1866 års skörd. Till vinnande af säkerhet för varans ankomst till landets hamnar såsnt de blifva tillgängliga, sker hela importen med ångfartyg.

30

40

Det sålunda upphandlade kornet uppgår till 40 000 tunno>r. Härtill komma under hösten requirerade 6 000 tunno>r, inom landet uppköpta ungefär 600 tunno>r samt i magasinerna från tidigare årens skörder befintliga 15 000 tunno>r; hvarutom Guvernören i Tavastehus län, till vars disposition S<enator>n för ändamålet ställt 150 000 mk, anmält sig hafva från utlandet requirerat 2 700 tunno>r, samt Guvernören i Wiborgs län tillåtits uppköpa 511 tunno>r, så att hela beloppet utsädeskorn, hvarmed befolkningen kommer att af Styrelsen understodas, uppgår till något öfver 64 000 tunno>r.

50

Hafra, dels af tidigare års skörder i magasinerna, dels af senaste års skörd inom landet uppköpt, finnes för samma behof till ||något öfver|| 12 000 tunno>r.

Sammanlagda beloppet af vårutsäde till Styrelsens disposition uppgår alltså till 76 000 t^{unno}r, motsvarande ungefär 64 000 ***. ||Underdänigst bifogade tabell A utvisar|| för delningen af detsamma till utlåning på de särskilda länen.

Af de för Tavastehus län anslagna medlen eger Guvernören ännu till förfogande ungefär 35 000 mk äfvensom Guvernören i Uleåborgs län af obesvaradt statsanslag till kärrodlingar tillåtits åt allmogen utlåna 9 000 mk till uppköp af utsäde.

10 Då i kustsocknarna af Uleåborgs och Wasa län ||äfvensom i Laukkas herad af sistsagda län||, samt i Kuopio län i Rautalampi, i en del af Kuopio och Ilomants härad der ||något belopp groende korn senaste år skördats,|| och då såväl hela sistnämnde län som nyss anförde Laukkas härad i Wasa län år 1866 åtnjöt en riklig skörd, från hvilken ännu besparing af korn hos enskilda hemmansegare förefinnes, vågar S^{enator}en hoppas, att åtminstone större delen af vårsädesländerna i dessa af nöden svårast hemsökta län skall kunna med de för handenvärande utsädestillgångarna besås. De statistiska uppgifterna äro i detta hänseende mycket bristfälliga, dock torde vårutsädesbeloppet i sagde tre
20 län kunna med någon säkerhet antagas till sammanräknadt 110 000 å 125 000 tunnor. Anslaget af kronans förråder för samma län, utgörande 51 500 t^{unno}r, motsvarar alltså nära halfva utsädesbehovet.

Om öfriga län, med undantag af delar af Åbo och Tavastehus län, har man anledning hoppas att, då de mest behöfvande hjälpas genom de för dessa län anslagna kronoförråder, befolkningen i öfrigt skall kunna förskaffa sig i det närmaste det vanliga beloppet vårutsäde.

På det att af de fält, hvilka i höst på utsäde icke kunna göras sädesbärande, likväl må vinnas bidrag till befolkningens underhåll, har S^{enator}en låtet inrekvirera 3 roffrö och 3 kålrotsfrö. Guvernören i Uleåborgs län har för uppköp af roffrö lin och hamprö erhållit 4 000
30 mk. Särskilda landtbrukssällskap och understödskommitteer hafva likaså gått i författning om anskaffande af hvarjehanda fröslag, deribland roffrö sammanräknadt ungefär 3.

Utlåningen af korn och hafre sker till olika pris från 32 mk till 35 mk för det förra och fr^{ån} 18 mk till 22 mk för det senare, att återbetalas inom årets slut.

Penningvärdet för det utsäde, som sålunda utlånas uppgår till ungefär 2. Till uppköp af säd och mjöl till brödföda hafva blifvit använda [redacted] mk. Och då till hvarjehanda undsättningsåtgärder derutöfver i penningar utgifvits [redacted] mk, hafva dessa anslag sammanlagdt [redacted] mk medtagit [redacted] mk det belopp af 5 400 000 mk, som å
40 kreditinlånet till Undsättningsfonder influtit.

Härefter Undsättningsåtgärder i all^{ti}ans med vanliga Tablåer.

943 J. A. VON ESSEN – J. V. SNELLMAN 2.IV 1868 HUB, JVS handskriftssamling

Wärdaste Bror!

50

Tackande för brevet af den 21. p^{assat}o, hvilket vid min hemkomst från Karelen d^{en} 31. här låg mig till mötes och hvilket jag nu icke hinner besvara, men utber mig att framdeles få göra det, ber jag blott nu att få fråga, om kronan till enskilte kommer att sälja råg och korn och om så är: till hvilket pris? Frågan göres, emedan allmoge på de